

Mobiliteitsbrief

mei 2010

voor een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid
12e jaargang, nr 116 - verschijnt maandelijks behalve in juli en augustus

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden.

Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen, gemeente- en provincieraadsleden en volksvertegenwoordigers en alle geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar.

Foto: Jerry De Bie

Werkboek Schoolomgeving

Kinderen worden met de auto voor de schoolpoort afgezet, bromfietsen rijden op het trottoir, scholieren zwermen langs alle kanten uit. Deze chaos aan de schoolpoort is niet met één simpele maatregel op te lossen. Een nieuw Vademecum, het Werkboek Schoolomgeving, legt uit hoe de situatie stapsgewijs, op maat en integraal kan worden verbeterd.

■ Hoe richt u een schoolomgeving in?

Nieuw werkboek tekent stappenplan uit

Verskillende aspecten van het Vlaamse mobiliteitsbeleid werden de voorbije jaren gevat in vademecums. Voor de aanpak van de schoolomgevingen is er nu een gloednieuw werkboek. Het gidst de partners door het proces dat leidt naar een maatregelenpakket op maat van de schoolomgeving in kwestie.

Via module 10 van het mobiliteitsconvenant kunnen gemeenten Vlaamse subsidies krijgen voor de herinrichting van schoolomgevingen langs of in de onmiddellijke omgeving van gewestwegen. En sinds 1 september 2005 moeten alle scholen in ons land verplicht in een zone 30 liggen. Maar hoe pak je een schoolomgeving aan, hoe kun je de 3 E's (infrastructuur, educatie en handhaving) inzetten voor meer verkeersveiligheid in de buurt van de schoolpoort? Daarvoor is er nu het Werkboek Schoolomgeving dat de wegbeheerders en hun partners begeleidt in dat proces. Het is bruikbaar voor het kleine wijkschooltje én voor de grote secundaire school. Het werkboek kwam tot stand via een samenwerking van experts op het gebied van mobiliteit, verkeersveiligheid en onderwijs. Erik De Bisschop van het Agentschap Wegen en Verkeer coördineerde het geheel. "We hebben het een werkboek genoemd en geen vademecum omdat die laatste term een technische en infrastructurele connotatie heeft. In het Werkboek Schoolomgeving ligt de klemtoon, via een overlegplatform, op

het proces dat naar maatregelen leidt, op het doorlopen van het stappenplan dat in het boek beschreven is. Elke schoolomgeving is anders, standaardoplossingen bestaan niet. Het werkboek is een gids voor een planmatige en gestructureerde aanpak zodat een ad hoc-beleid geen kans krijgt. Een belangrijk element is participatie: van de school, van de ouderraad, van de buurt, van de politie, van de gemeente, van het Gewest, van De Lijn."

Inspirerende maatregelen-catalogus

Het werkboek beschrijft een proces in zeven stappen om via een gestructureerd overleg tot een maatregelenpakket te komen voor een schoolomgeving. Om het debat gaande te houden en input te geven aan de inhoudelijke discussie tussen de partners is in het boek ook een maatregelencatalogoog opgenomen. De beschreven maatregelen moeten inspiratie bieden, het is niet de bedoeling ze klakkeloos te kopiëren want een schoolomgeving vraagt maatwerk.

Foto: MOW

"De klemtoon in het werkboek ligt op het proces dat naar maatregelen leidt."

Erik De Bisschop, projectleider Werkboek Schoolomgeving

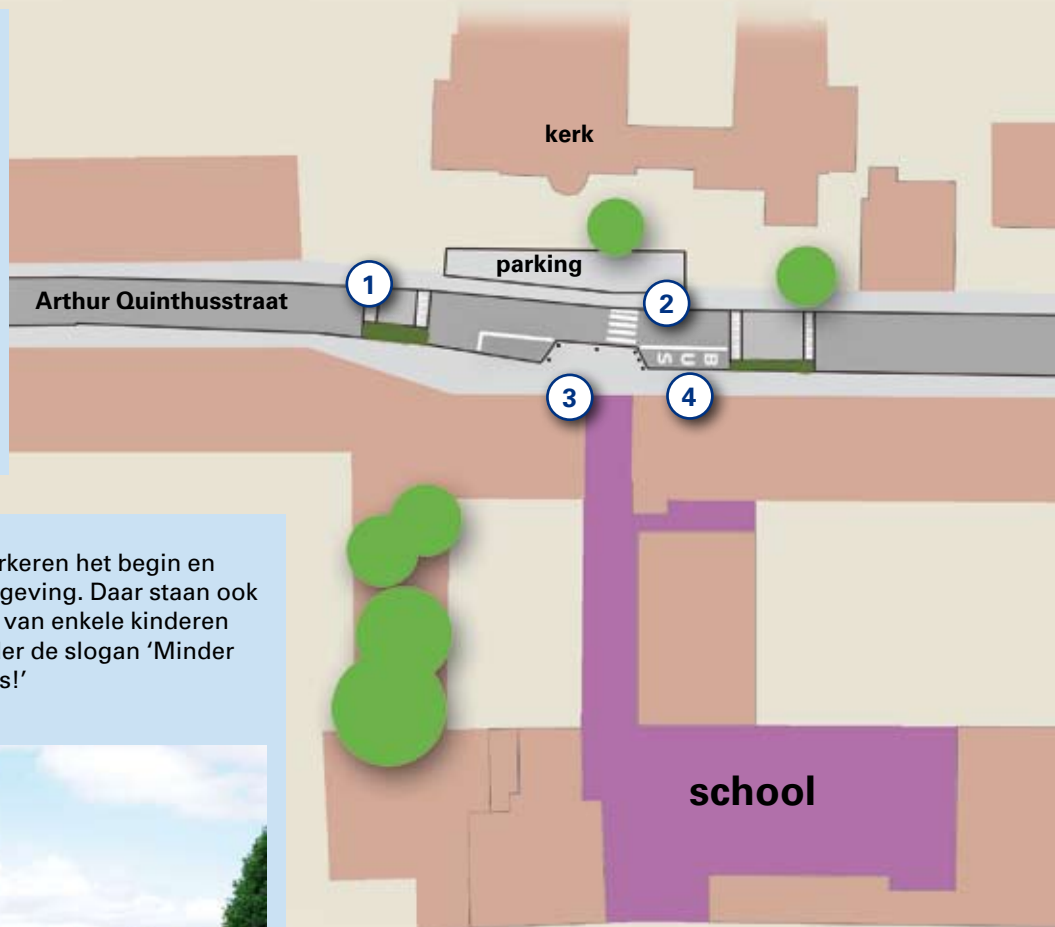
Meer info:

Het uitgebreide interview met Erik De Bisschop leest u op: www.mobielvlaanderen/convenants/ ('Achtergrondinformatie', 'Schoolomgeving')

Integrale visie voor de schoolomgeving van

Korte situatieschets

De hele **Arthur Quintusstraat**, ongeveer 300 meter lang, is onlangs heraangelegd. Er kwamen nieuwe voetpaden en het parkeren in de straat werd meer geordend. Tussen de parkeerplaatsen zijn plantvakken geplaatst. De gemeente Sint-Pieters-Leeuw investeerde ongeveer 130.000 euro in het project.

1 Twee **verkeersplateaus** markeren het begin en het einde van de schoolomgeving. Daar staan ook grote affiches met een foto van enkele kinderen van de school met daaronder de slogan 'Minder wat gas! Je nadert mijn klas!'

2 Via een zebrapad bereiken de kinderen twee kleine **parkings** aan de overkant van de straat. Het parkeren gebeurt daar vrij ongeordend en zorgt soms voor onveilige situaties. Hier kan nog aan gewerkt worden.

Johan Persoons, mobiliteits-ambtenaar Sint-Pieters-Leeuw: "De Sint-Lutgardisschool is een lagere school met 320 leerlingen. Veel kinderen worden met de auto gebracht en afgehaald. In de zomermaanden is er een vrij grote groep fietsers, vooral bij de oudere leerlingen. Het aantal kinderen dat te voet of met de bus naar school komt, is beperkt. De schoolpoort komt uit op een woonstraat met een kerk en een parochiecentrum."

Sint-Lutgardis

3

Ter hoogte van de **schoolpoort** is het niet meer mogelijk te parkeren. De rijweg is er versmald en verhoogd aangelegd. Voor de school is er een zone, met paaltjes van de rijweg gescheiden, waar ouders veilig op hun kroost kunnen wachten.

4

De **bushalte** voor de schoolpoort werd verlengd om het in- en uitrijden van de bus te vergemakkelijken. De school zelf is aan de straatzijde heel opvallend geverfd, automobilisten kunnen er niet naast kijken dat hier kinderen in de buurt zijn.

Andere initiatieven

Fiets- en voetpool

De Sint-Lutgardisschool begon als eerste school in Sint-Pieters-Leeuw met een fiets- en voetpool, in 2002. Het succes van het poolen wisselt van jaar tot jaar en hangt samen met de schommeling van het aantal vrijwilligers. Het gemeentebestuur sluit voor de vrijwilligers een bijkomende verzekering af.

Schoolbereikbaarheidskaart

De verkeerswerkgroep van de school, waarvan ouders en leerkrachten deel uitmaken, organiseerde enkele jaren geleden een enquête over het woon-schoolverkeer. Dat was de basis voor een schoolbereikbaarheidskaart met de veilige schoolroutes, die de gemeente Sint-Pieters-Leeuw en de school samen aanmaakten. De leerkrachten maken van de kaart en de routes gebruik in hun lessen mobiliteitseducatie.

Verkeer in de klas

De gemeente stelt de handleiding en de werkboeken van de verkeersmethode 'Knipperlicht nieuw' ter beschikking van alle basisscholen. De kinderen brengen hun kennis in de praktijk in het project 'Levend verkeerspark'. Daarbij verkennen ze de schoolomgeving onder begeleiding van de verkeersdienst van de politie. Ze leren hoe ze de gevaarlijke kruispunten veilig kunnen oversteken en ze leren fietsen op een rotonde.

Meer info:

Uitgebreide achtergrondinformatie over de aanpak in Sint-Pieters-Leeuw vindt u op: www.mobielvlaanderen.be/convenants/ ('Mobiliteitsbrief', 'Mobiliteitsbrief nr. 116')

Handleiding bij het Werkboek Schoolomgeving

■ **Het werkboek is geen snelle wonderen-catalogus ("Ik stop er een probleem in en er rolt een oplossing uit"). Het bevat wel alle elementen om de schoolomgeving grondig, integraal en op maat aan te pakken.**

Stappenplan

De leidraad voor samenwerking en overleg is een goed uitgewerkt stappenplan. Het werkboek beveelt 7 stappen aan om met een werkgroep een schoolomgevingsproject systematisch en dus kwaliteitsvol aan te pakken:

1. Creëer een draagvlak voor het opstarten van een verbeteringsproject
2. Stel een representatieve en stevige overlegstructuur op
3. Inventariseer bestaande behoeften en belangen
4. Werk het projectplan uit
5. Voer het projectplan uit
6. Evalueer
7. Veranker uw project in het lokale beleid

Fiches met maatregelen

Welke maatregelen zijn er te bedenken en hoe moeten ze in de praktijk gebracht worden? Wat zijn de specifieke aandachtspunten daarbij? Wat zijn de voor- en nadelen? Voor een reeks vaak voorkomende problemen zijn er fiches met maatregelen uitgewerkt, in totaal ruim 100 fiches. Ze zijn onderverdeeld in vier groepen: infrastructuur, handhaving, educatie en overleg/organisatie. De fiches zijn bedoeld ter ondersteuning en inspiratie van werkgroepen.

Probleem- en maatregelentabel

De tabel is bestemd voor wie het probleem eraan gekoppeld kunnen worden. Ze bevat doorverwijzingen naar uitgewerkte maatregelentabel en korte beschrijvingen van acties die geen verdere uitwerking behoeven.

Handige lijsten:

- **Lexicon** met de kernbegrippen die in overleg over schoolomgevingen gebruikt worden.
- **Adressenboek** van overheids- en privéorganisaties die advies en ondersteuning kunnen geven bij de aanpak van een schoolomgeving.
- **Literatuurlijst** van publicaties met technische achtergrondinformatie en praktische en/of educatieve pakketten.

Maak kennis met het werkboek

Het Werkboek Schoolomgeving wordt voor gesteld op het **Vlaams Congres Verkeersveiligheid van 31 mei**. Vanaf die datum staat het online op www.mobiervlaanderen.be. In het najaar organiseert de Vlaamse Stichting Verkeerskunde enkele informatiesessies die het werkboek bekend moeten maken bij de scholen, de gemeenten en de lokale politie.

Goed om weten

■ Online forum voor openbare ruimte

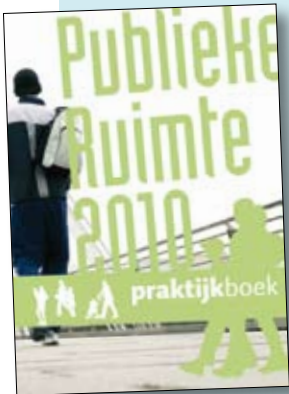
Steunpunt Straten lanceert de nieuwe website www.publieke-ruimte.be. Die is bestemd voor alle actoren die betrokken zijn bij het ontwerp, de inrichting of het beheer van publieke ruimten. Ze vinden er nieuws, adressen, projectbesprekingen, productinfo, vakgerelateerde activiteiten en vacatures.

Meer info: www.publiekeruimte.be

■ Praktijkboek Publieke Ruimte 2010 verkrijgbaar

De derde editie van het praktijkboek 'Publieke Ruimte' is nu verkrijgbaar. Het boek bevat 16 vakgerelateerde artikels en 21 recent gerealiseerde publieke ruimte projecten uit heel Vlaanderen. Elke Vlaamse gemeente ontvangt een exemplaar via het Agentschap voor Natuur en Bos. Lidgemeenten van Steunpunt Straten kunnen tot vijf extra exemplaren gratis ontvangen.

Meer info: Het praktijkboek Publieke Ruimte 2010 kost 45 euro (excl. verzendkosten) en is verkrijgbaar via bestellingen@steunpuntstraten.be

■ Goedkopere halteaccommodatie De Lijn

Het aanbod aan gesubsidieerde halteaccommodatie is aangepast en sinds 1 april 2010 zijn er ook nieuwe prijzen van toepassing. Er is nu een goedkoper aanbod en er zijn ook schuilhuisjes op zonnepanelen opgenomen.

Meer info: Eric Mottar, 015 40 88 65, erik.mottar@delijn.be, www.delijn.be ('Overheid', 'Halteaccommodatie')

■ Zomervakantie Mobiliteitsbrief

Mobiliteitsbrief vertrekt een maand vroeger met zomervakantie. In september verschijnt het volgende nummer. Het abonnement wordt ondertussen aangepast. De Mobiliteitsbrief richt zich in de eerste plaats naar gemeenteraadsleden en ambtenaren die rechtstreeks met het mobiliteitsbeleid bezig zijn. Geïnteresseerden die de brief in september niet meer ontvangen, kunnen hem nog steeds raadplegen op www.mobiervlaanderen.be/convenants/ ('Mobiliteitsbrief').

Als u toch wenst geabonneerd te blijven op de papieren versie, kunt u uw gegevens invullen op het webformulier op: www.mobiervlaanderen.be/convenants/ ('Mobiliteitsbrief', 'on-line inschrijvingsformulier')

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid kan uitgewerkt worden i.s.m. andere partners en overheden.

Website: www.mobiervlaanderen.be/convenants/. **Abonnement:** www.mobiervlaanderen.be/ (tijdschriften en nieuwsbrieven). **Redactieadres:** Sandra De Bel, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, sandra.debel@kluger.be. **Redactieraad:** Dominique Ameel (MOW), Filip Boelaert (kabinet minister Crevits), Erwin Debruyne (VVSG), Anneleen De Smedt (Agentschap Wegen en Verkeer), Frans Helon (MOW), Willy Miermans (Hogeschool voor Verkeerskunde), Marc Nuytemans (De Lijn), Bavo Smits (VSV), Dirk Verhoeven (MOW). **Verantwoordelijke uitgever:** ir. Fernand Desmyter, departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20 bus 2, 1000 Brussel.

© 2010 Vlaamse overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken.